

Witte Nr.2 Stok

Driemaandelijks tijdschrift
April - mei - juni 2023

Afgiftekantoor: Brussel X
Erkenningsnummer: P008624

Engelandstraat 57
1060 Brussel

brailleliga^{vzw}
een andere kijk op het leven

Bij **Veolia** zetten we ons elke dag in voor de ecologische transformatie.

»»» Energie

Energie-efficiëntie, beheer van verwarmings- en koelingsnetwerken en productie van hernieuwbare energie.

○ Afval

Beheer van vloeibaar en vast niet-gevaarlijk en gevaarlijk afval. Onze expertise bestrijkt de hele levenscyclus van afval, van inzameling tot recyclage, en leidt tot de uiteindelijke terugwinning van secundaire grondstoffen en energie.

≡ Water

Beheer van de gehele watercyclus, van de distributie van drinkwater tot de verzameling, behandeling en recyclage van afvalwater.

www.veolia.be

WHO'S YOUR DADDY?

Daddy Kate ademt drukwerk. Tegelijk geloven we in efficiëntie en een bliksemsnelle service. We houden van hard werken. En we drijven ook onze persen en printers tot het uiterste voor u.

Benieuwd naar meer?

Contacteer ons via hello@daddykate.be of +32 2 333 00 00

A. Van Cotthemstraat 54, 1600 Sint-Pieters-Leeuw

DADDY KATE

WORK HARD PRINT HARD

WWW.DADDYKATE.BE

EEN HART VOOR DE JEUGD

Iedere ouder wenst het beste voor zijn of haar kind. Je wil dat ze vrij kunnen opgroeien, plezier maken, zelfstandig worden, relaties aangaan, hun talenten ontplooiën, kansen krijgen en grijpen... maar bovenal wil je dat ze kunnen zijn wie ze zijn.

Een visuele handicap hoeft die wensen niet in de weg te staan. Maar waarin slechtziende of blinde kinderen en jongeren verschillen van ziende leeftijdsgenoten is dat ze net in die periode waarin ze nog volop tot ontwikkeling moeten komen te maken krijgen met de handicap. Dan is het geen cadeau dat niet alles zomaar nog toegankelijk is, dat er zich nieuwe noden en uitdagingen vormen, en dat je mentale veerkracht telkens weer zwaar op de proef wordt gesteld.

Daarom is het onze plicht, als ouder, als Brailleliga, als maatschappij, om hen zo goed mogelijk te helpen om de obstakels op hun pad te overwinnen. Om hen toegankelijke activiteiten en ervaringen te bieden. Om hen het gevoel te geven dat ze meetellen en dezelfde kansen verdienen als iedereen.

Hoe onze therapeuten dat klaarspelen ontdek je in deze editie. En wees maar zeker: zij stoppen hart en ziel in onze activiteiten en ondersteuning voor kinderen en jongeren!

Dossier: Jeugd 4

- Onze inzet voor de jeugd
- Kampen voor iedereen
- Twee andere speciale dagen
- Dactylo, cruciaal om te leren
- Het juiste materiaal in de klas
- Kom naar de Familiedag

Portret 16

- Zelfstandiger dankzij Dogs4Blind

Gezondheid 18

- Serosa

Technologie 21

- Aangepaste digitale spelletjes

Jouw rechten 24

- Nieuws van de Sociale dienst

Dagelijks leven 28

- Een Multidisciplinair Team
- Nieuws van de BrailleShop

Werk 32

- De plus in Werk+

Vrije tijd 35

- Een inclusief museumbezoek
- Nieuws van de Spelothek

Dankjewel 38

- 20 km - Bedankt!

ONZE INZET VOOR DE JEUGD

Jong geleerd is oud gedaan! Daarom besteedt de Brailleliga veel aandacht aan zelfstandigheid, leren en vrije tijd bij kinderen, tieners en jongvolwassenen. Hen in elke levensfase mee helpen groeien en hen op weg zetten naar een zelfstandig leven is ons doel!

Vanaf het begin

De diagnose van blindheid of slechthoortigheid bij een kind kan soms heel vroeg komen en is uiteraard een schok voor het hele gezin. Hoe pakken we dit aan? Onze therapeuten en maatschappelijk assistenten staan klaar om het kind te ondersteunen, maar ook om ouders en broers en zussen bij te staan met tips en advies en een luisterend oor. Ook voor personen met een handicap die een kind verwachten, bieden we aangepaste ondersteuning, zowel voor als na de geboorte.

Op kamp!

Al meer dan 20 jaar organiseert de Brailleliga kampen voor haar jonge leden vanaf 6 jaar maar ook voor tieners en jongvolwassenen. Een

meerdaagse uitlaatkamp aan zee, op het platteland, in de stad, in de Ardennen... waar kinderen ervaringen kunnen delen met lotgenootjes en vooral kunnen zijn wie ze zijn zonder zich uitgesloten te voelen omwille van hun visuele handicap. De kampen focussen op sterk zintuiglijke ervaringen en vooral op zelfstandigheid in het dagelijks leven. Onze verschillende diensten werken eraan mee om de kinderen een zo aangenaam mogelijke tijd te laten beleven.

Begeleiding

Van je boterham smeren, je veters knopen, een Whatsappberichtje sturen tot uitgebreide opleidingen op vlak van braille, mobiliteit, dactylo, etc... onze therapeuten bieden opleidingen op maat en ondersteuning tijdens elke

levensfase. Ook helpen we kinderen de weg te vinden in of op de route naar school, en kunnen we helpen met het sensibiliseren van directie, onderwijzend personeel of klasgenoten. Bovendien geven we studenten ook een duwtje in de rug tijdens hun schoolloopbaan aan de hand van studiebeurzen en met de nieuwe dienstverlening Werk+ geven we hen ook advies en oriëntatie (zie p. 32).

Ondersteuning

Sinds 2021 bieden we een ondersteuningsweek voor gezinnen aan. Het doel? Kinderen met een visuele handicap en hun families helpen om te herbronnen en een nieuwe dynamiek te vinden op weg naar zelfstandigheid. Adeline Fischer, diensthoofd van de Waalse Begeleidings- en Sociale dienst, getuigt: "Bij de eerste editie hadden we moeite om deelnemers te vinden, omdat sommigen het gevoel hadden dat ze er niet op hun plaats zaten, dat andere families het meer nodig zouden hebben. Daar hebben we

uitgebreid bij stilgestaan tijdens de groepsgesprekken. Wij vinden dat iedereen recht heeft op een week rust, in een aangename, vriendelijke sfeer. Tijdens deze week konden ouders uitrusten, quality time doorbrengen met hun kind, maar ook ervaringen delen met andere ouders." Dit jaar vindt de ondersteuningsweek plaats in Schaffen tijdens de herfstvakantie.

Middeltjes tegen verveling

Onze Spelothek heeft bijna 600 aangepaste gezelschapsspellen voor blinde en slechtziende personen. Naast de Luisterpuntbibliotheek hebben onze leden via onze bib en het Accessible Books Consortium (ABC) ook toegang tot meer dan 37.000 Nederlandstalige audioboeken. En tijdens de vakantie kunnen blinde en slechtziende kinderen van 6-12 zich volledig uitleven met een unieke, volledig aangepaste vakantiebox.

In cijfers: Met bijna 1000 zijn ze: de baby's, kinderen, adolescenten en jongvolwassenen onder de 18 jaar die opgevolgd worden door de Brailleliga. 987 om precies te zijn. Hun ouders kozen onze vereniging uit om hun kind zelfstandiger te helpen worden. Vorig jaar mochten we 84 nieuwe jonge cliënten verwelkomen waarvan 31 jonger dan 11 jaar.

KAMPEN VOOR IEDEREEN

In het kader van een denkoefening rond haar prioriteiten ter gelegenheid van haar 100-jarig bestaan in 2020, heeft de Brailleliga besloten om haar aanbod voor de jeugd uit te breiden. Onze jonge leden konden een deel van de nieuwe activiteiten al ontdekken in 2021, en helemaal in 2022!

De kampen zijn een sleutelmoment voor blinde en slechtziende kinderen. Ze maken er plezier, maar ze leren ook zelfstandiger te worden. Marie-Jeanne Nachtergaele, diensthoofd van de Nederlandstalige Begeleidingsdienst (DBH) en Dienst vrijetijdsbesteding (DVT), schetst hoe we in een kwarteeuw van een onbestaande jeugdwerking zijn gegaan naar vandaag talloze activiteiten en kampen voor

Een midweek aan zee met de Brailleliga: plezier en grote stappen richting zelfstandigheid!

kinderen. "In 1999 organiseerden we het eerste zelfstandigheidskamp aan zee. Blinde en slechtziende kinderen boden we een ideale mix aan van dagdagelijkse handelingen aanleren en hen tegelijk plezier laten maken... Het was toen een uniek concept, en is uitgegroeid tot een vaste waarde in ons aanbod."

Adeline Fischer, diensthoofd van de Waalse Begeleidingsdienst, vult aan: "Of ze nu naar school gaan in het gewoon of buitengewoon onderwijs... de bedoeling is om de kinderen te laten vertoeven in het gezelschap van lotgenootjes, zonder de druk van school en om hen te helpen op weg naar zelfstandigheid. Sommigen steken al hun energie in school, en zo blijft er minder tijd over om zelfstandigheid aan te leren. Vaak – en dat is heel normaal – hebben ouders de neiging om taakjes 'in hun plaats' te doen, zodat het sneller gaat: veters strikken, kleren kiezen, tafel dekken... Het grote voordeel van het zelfstandigheidskamp is dat de kinderen samen zijn om op hun eigen tempo de dagelijkse handelingen te leren."

Marie-Jeanne: "Voor vele kinderen is het ook een eerste kennismaking met de Brailleliga en daarna vinden ze vlot de weg naar ons terug voor vragen en opleidingen. Maar het zeekamp gaan ze nooit vergeten. En dat het een succesformule is, blijkt uit de inschrijvingen. Vaak

zitten we een jaar op voorhand al met een wachtlijst. Voor ouders is het natuurlijk ook meestal het eerste kamp waarin ze voldoende vertrouwen voelen om hun kind achter te laten bij gespecialiseerde begeleiders die weten hoe ze om moeten gaan met de visuele handicap. En voor de kinderen zelf kan het bevrijdend zijn dat ze eens niet moeten voldoen aan wat hun ziende leeftijdsgenootjes kunnen. We krijgen geregeld reacties van de kindjes dat ze op kamp met de Brailleliga eens echt konden zijn wie ze echt zijn, dat niets moest, dat ze niet de indruk kregen dat ze dingen niet konden of dat ze anders waren..."

Uitbreiding van het aanbod

Sinds een 5-tal jaar en zeker met de aanstelling van een referentiepersoon kinderen, Natalie Troonbeeckx, is het aanbod van de jeugdwerking en dus ook van de kampen van de Brailleliga verder uitgebreid. "DVT organiseert sinds 2017 elk jaar een kamp met een ander thema. Daar ligt de focus echt op plezier maken en vrijetijdsactiviteiten ontdekken: met de handen bezig zijn, knutselen, schilderen, dansen, muziek maken, met dieren op stap gaan, etc. We proberen ook echt te luisteren naar wat er leeft bij de kinderen om het thema te kiezen. Zo ontstond het idee voor het geschiedeniskamp voor 12-14-jarigen doordat er heel

wat van de kinderen tijdens de vorige kampen (voor 6-12 jarigen) lieten verstaan dat ze een grote interesse hebben voor geschiedenis. We zaten toen ook in de Westhoek, waar de kinderen heel enthousiast reageerden op de oorlogsverhalen en historiek. Wanneer de kans zich voordoet, dan organiseren we met de Brailleliga ook kampen met een specifiek thema via een projectsubsidie. Zo konden we een technologiekamp organiseren, en ook het kookkamp dit jaar."

De tieners konden de keukenprinsen en -prinsessen in zichzelf volledig loslaten tijdens het kookkamp

Het cijfer: In 2022 gingen 186 kinderen en jongvolwassenen op kamp met de Brailleliga.

Voor jongvolwassenen is er ook de Sensatiedag. Die vindt plaats op een zaterdag, gezien veel van onze jonge leden werken. Ook nieuw: de ondersteuningsweek, niet enkel

gericht op de kinderen met een visuele handicap, maar ook op de ouders, broers en zussen. Marie-Jeanne vertelt: "De eerste editie organiseerden we in samenwerking met het UZ Leuven in 2021 in Schaffen, bij Diest. Dit jaar keren we er terug in de herfstvakantie. De kinderen gaan op uitstap en krijgen ter plaatse verschillende leuke workshops aangeboden, terwijl de ouders lezingen bijwonen door verschillende

disciplines en professionelen, ervaringen uitwisselen, maar evengoed ook op uitstap gaan."

Adeline: "Deze week vraagt veel organisatie op maat, maar we vinden ze zeer belangrijk. Alle ouders hebben even rust nodig, dat er naar hen geluisterd wordt, dat ze iemand in vertrouwen kunnen nemen en ervaringen uitwisselen met anderen die hetzelfde meemaken.

BEDANKT!

De grote meerderheid van de door de Brailleliga aangeboden kampen zijn gratis voor onze leden. De kampen met overnachting (aan zee en themakampen) kosten 25 tot 75 euro per kind. De kosten worden tot een minimum beperkt zodat iedereen ten volle kan leren en plezier maken. In werkelijkheid kost een week op kamp in totaal ongeveer 8000 euro. Een som die betaald wordt door de Brailleliga, dankzij het 'Run for blind kids' initiatief tijdens de 20 km door Brussel. Wil jij onze kinderen ook steunen? Doe een gift op het rekeningnummer BE11 0000 0000 4848 met de mededeling 'Jeugd'. Voor elke gift vanaf € 40, heb je recht op een fiscaal attest. Van harte BEDANKT!

TWEE ANDERE SPECIALE DAGEN

Kampen vormen een belangrijk onderdeel van de jeugdactiviteitenkalender van de Brailleliga. Maar dat is nog niet alles! Jongvolwassenen en kinderen uit het onderwijs type 6 genieten ook van een speciale tijd: de Sensatiedag en BrailleDay.

Na de Covid-19-pauze organiseert de Brailleliga opnieuw deze twee dagen puur plezier. De BrailleDay voor kinderen uit het onderwijs type 6 en de Sensatiedag voor adolescenten met een visuele handicap. Twee dagen op maat met als enige doel: ontspanning!

Tijdens de Brailledag mag je overal aankomen

De BrailleDay, een groot kinderfeest

Na 2 jaar van de ene lockdown in de andere, organiseerde de Brailleliga in 2022 opnieuw een BrailleDay. Een dag voor kinderen met een visuele handicap uit het type 6-onderwijs. De groep trok naar het Afrikamuseum in Tervuren voor een 100% aangepast bezoek. De kinderen konden zaken aanraken, van zeer dichtbij bekijken, enz. Dit is het principe van deze dag: in de eerste plaats erop uit trekken en plaatsen bezoeken waar kinderen niet dikwijls komen, vaak omdat die plaatsen niet aangepast zijn aan de visuele handicap. Speciaal voor de BrailleDay is alles toegestaan: kinderen mogen alles aanraken, alles uitproberen, vooral via workshops. Vorig jaar konden de kinderen, naast een bezoek aan het museum, dansen in de 'Rumba-hoek', leren spelen op de duimpiano, dieren uit het regenwoud imiteren en proeven van de delicatessen uit de Afrikaanse keuken.

Bonus voor de tieners

De kampen van de Brailleliga zijn leeftijdsgebonden. Sommige van de kinderen gaan al mee sinds hun zesde. Maar eens ze zestien zijn, vallen ze een beetje uit de boot. "Op je 16e ben je zeker nog niet te oud om vrije tijd met anderen

door te brengen, dus organiseert de Brailleliga ook voor hen activiteiten", legt Séléna Vanbegin, animator, uit.

In Duinkerke testten de leden vliegers op het strand

Een voorbeeld van een activiteit voor deze leeftijdsgroep is de Sensatiedag voor 16-24-jarigen. Het idee? Een volledig nieuwe activiteit testen, rijk aan adrenaline en uitdagingen, in optimale veiligheidsomstandigheden. Tijdens de vorige edities konden de deelnemers duiken, copiloot zijn van een racewagen op het circuit van Spa-Francorchamps, motorrijden of een vrije val-simulator uitproberen.

Vorig jaar brachten onze leden en hun gezin de dag door in Duinkerke, waar ze probeerden te longboarden en te kiten. "Het was erg leuk en de sfeer was geweldig," herinnert de

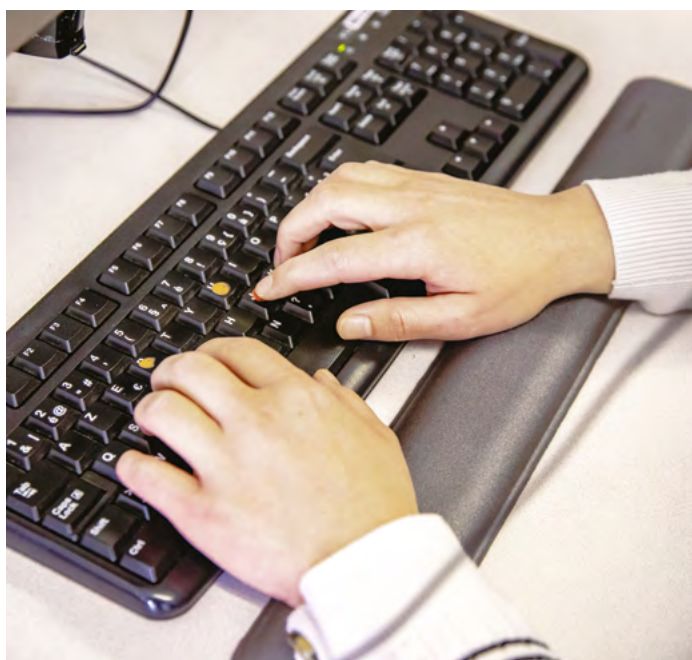
23-jarige Alexandre zich. "Ik kende geen van de andere deelnemers, dus ik leerde andere mensen van mijn leeftijd kennen. We praatten veel over onze respectievelijke achtergronden, het was interessant. Mijn ouders, die er ook waren, konden andere ouders ontmoeten en met elkaar praten." Vincent, de vader van Alexandre, bevestigt: "Onze zoon is vanaf zijn geboorte volledig blind. Toen hij klein was, namen school en huiswerk al zijn tijd in beslag. Hij nam weinig deel aan de activiteiten van de Brailleliga. Nu werkt Alexandre als muzikant. Het feit dat deze Sensatiedag op een zaterdag werd georganiseerd was perfect. We beleefden een geweldige dag en ontmoetten heel leuke mensen".

Je evenwicht houden tijdens het longboarden: niet simpel!

DACTYLO, CRUCIAAL OM TE LEREN

Goed en vlot kunnen typen is van cruciaal belang om efficiënt met een computer te kunnen werken, dat is niet anders voor blinde en slechtziende personen. Een methode die van jongs af aan bij de Brailleliga wordt aangeleerd.

Typen met tien vingers is gebaseerd op het principe dat elke vinger zijn eigen plaats heeft op het toetsenbord. Dit maakt het mogelijk om sneller te typen, zonder fouten te maken en zonder naar het toetsenbord te kijken (blind typen). Deze techniek wordt aangeleerd door de Brailleliga. Marie-Jeanne Nachtergaele, hoofd van de Nederlandstalige Begeleidingsdienst:

"Schoolondersteuners hebben niet de tijd om dactylo aan te leren, en in de gewone privélessen kunnen de lessen niet op maat van blinde en slechtziende kinderen georganiseerd worden. Daarom komen de kinderen op het einde van de lagere school via de type 6-scholen bij ons terecht voor dactylo. In 2022 hebben we zo een 100-tal kinderen begeleid met dactylolessen. Die lessen zijn individueel bij de kinderen thuis of op school, in samenwerking met de leerkracht en schoolondersteuner. Het is heel belangrijk om te kunnen typen voor de verdere schoolcarrière, om de lessen met de computer te kunnen volgen, notities te nemen, etc. Wanneer ze een paar jaar later ook Franse les krijgen, gaan we terug voor een update om de accenten aan te leren. We zetten ook heel hard in op de kennis van de sneltoetsen op het toetsenbord, aangezien de muis minder wordt gebruikt."

Adeline Fischer, hoofd van de Waalse begeleidingsdienst, vult aan: "Ze zullen ook aantekeningen kunnen maken in de klas en zich kunnen concentreren op wat de leraar zegt, niet op wat ze schrijven. Het is echt essentieel. Het is ook belangrijk om het kind niet te overbelasten, maar ook niet te veel tijd tussen de lessen te laten en vooral te oefenen."

Spelenderwijs leren

Idealiter wordt elke dag minstens 30 minuten geoefend. Julie Dahlem, psychomotorisch therapeut bij de Brailleliga, geeft dactyloles aan kinderen. Ze is zich bewust van het belang ervan en probeert het leren leuker te maken voor de jongsten. "Ik werk bijvoorbeeld met liedjes. Ik speel een liedje dat ze leuk vinden en nodig hen uit om op te schrijven

wat ze horen. Zo kunnen ze ook oefenen in het maken van notities. Ik speel het liedje drie keer en dan controleren we wat ze hebben gehoord en wat ze hebben kunnen opschrijven. Het is leuker dan de gebruikelijke reeks letters. Je moet niet vergeten dat dit leren nog eens bovenop al het andere leren komt. Dan kan het net zo goed leuk zijn."

Braille leeft!

Ook braille is en blijft belangrijk. Daarom verzamelde onze Dienst begeleiding en hulp in het dagelijks leven eind april leerkrachten van verschillende scholen uit het buitengewoon onderwijs voor een uitwisselingsdag om stil te staan bij het belang van braille. Dit schrift is voor blinde en slechtziende personen, zelfs na meer dan 200 jaar, nog steeds de enige manier

om letters, cijfers en muzieknoden op een partituur te lezen en te schrijven. In groepjes deelden de therapeuten en leerkrachten verrijkende tips en inzichten en vertelden ze elkaar hoe ze concreet aan de slag gaan om braille aan te leren aan hun doelgroep. Naast het delen van informatie was er ook tijd om te netwerken en gaf de LEGO Foundation een amusante workshop over de LEGO Braille Bricks.

HET JUISTE MATERIAAL IN DE KLAS

Kinderen spenderen een groot deel van hun leven op school. Ook gedurende die belangrijke schoolcarrière staat de Brailleliga voortdurend aan de zijde van blinde en slechtziende kinderen. We spraken ergotherapeute Margerie Fouarge voor een introductie in Test- en Advies Schoolsystemen (TAS).

Wat is dat precies, TAS?

TAS is een samenwerking tussen schoolondersteuners, visuele revalidatiecentra, de Brailleliga en leveranciers van schoolsystemen. De bedoeling is om leerlingen met een visuele handicap die

schoolsystemen nodig hebben in het gewoon onderwijs, die hulpmiddelen te laten testen zodat ze in de klas kunnen gebruikmaken van het juiste materiaal waar ze zich goed bij voelen en dat ook afgestemd is op hun specifieke visuele functioneren. Dat kan bijvoorbeeld gaan over bordcamera's (vaste of mobiele systemen), eventueel gekoppeld aan beeldschermloepen of computer/iPad, of even goed optische hulpmiddelen, software en andere oplossingen om een schoolbord 'dichterbij' te brengen. Om een beroep te kunnen doen op TAS, moet een kind wel eerst aangemeld worden bij een visueel revalidatiecentrum.

Hoe gaan jullie te werk?

We nodigen het kind altijd uit samen met de schoolondersteuner. Die geeft ons een schets van de hele klassituatie, welke borden er worden gebruikt (krijt, smartboard, wandplaten...), of er een vaste ankerklas is, of er vakken in andere lokalen plaatsvinden, verlichting, hoe staat het kind tegenover hulpmiddelen... Daarnaast beschikken we ook over het verslag van visueel functioneren van het revalidatiecentrum. Op basis van die info gaan we kijken welke systemen we gaan uittesten in ons TAS-lokaal. Na de test geven we ons advies en maken we een verslag op voor het ministerie van Onderwijs. Het is dan aan de school om een aanvraag te doen voor de hulpmiddelen.

De Brailleliga voorziet een speciaal TAS-lokaal om de verschillende hulpmiddelen uit te testen

Hoe bepalen jullie wat het juiste hulpmiddel is?

Ons advies berust niet puur en alleen op wat een kind technisch gezien nodig heeft qua vergroting. De impact op het kind nemen we ook in rekening. Kleuters zijn bijvoorbeeld vaak enthousiast omdat er een heel nieuwe wereld voor hen opengaat via hulpmiddelen, maar bij tieners ligt dat soms anders. Niet iedereen is blij met een hulpmiddel, want ze willen bijvoorbeeld niet graag anders zijn dan de rest van hun klas. Sommigen hebben het moeilijk met de aanvaarding van de visuele handicap. We zien dan soms dat ze gaan overcompenseren, wat enorm veel concentratie en inspanning vergt van hun ogen.

Die visuele vermoeidheid kan lijden tot hoofdpijn, algemene vermoeidheid... in dat geval is een hulpmiddel toch echt wel op zijn plaats. Langs de andere kant mag je bij kleine kinderen de (sociale) impact van de grote hulpmiddelen ook niet onderschatten. Soms moet het kind helemaal achteraan gaan zitten in de klas, bijna weggestopt achter zijn

schermen (omwille van aansluiting en kabels en om de medeleerlingen niet te hinderen). Maar laat je de bordcamera vallen, dan mist het kind heel veel van de leerstof, het klasgebeuren, de mimiek van de leerkracht... Kortom, er zijn verschillende factoren waarmee rekening gehouden moet worden en tot een uiteindelijk TAS-advies komen is een compromis tussen wat we vinden wat het kind nodig heeft qua vergroting, en iets waarmee het kind, de ouders en ondersteuner kunnen leven en niet te vergeten: een oplossing die haalbaar is binnen de infrastructuur van de school.

Naast TAS-advies organiseert de Brailleliga dactylo- en braillelessen, onderhouden we goede relaties met de verschillende oogrevalidatiecentra en type-6 scholen, geven we studenten een duwtje in de rug via studiebeurzen (356 voor het academiejaar 2021-2022) en breiden we binnenkort onze dienstverlening rond werk uit met studiebegeleiding en oriëntatie (zie ook p. 32).

Kom naar de Familiedag op 30-9-2023!

Speelse & informatieve dag voor het hele gezin*
Inclusief toegang tot Technopolis!

Schrijf je in:
steffie.de.meulemeester@braille.be

*Familie van blinde en slechtziende kinderen
tot 18 jaar.

V.U.: Noëlla Jardin - Engelandstraat 57 - 1060 Sint-Gillis - De Brailleliga

**TECHN
POLIS**

brailleliga ^{vzw}
een andere kijk op het leven

ZELFSTANDIGER DANKZIJ DOGS4BLIND

De vzw Dogs4Blind biedt jongeren tussen twaalf en achttien jaar de kans om door het leven te gaan met een blindengeleidehond. We mochten kennis maken met Nicolas, die al zeven jaar zijn leven deelt met Hawaii, zijn trouwe blindengeleidehond.

Nicolas, kan je je kort even voorstellen?

Mijn naam is Nicolas Nsalinga en ik ben 25 jaar. Zes jaar geleden verhuisde ik van Antwerpen naar Mechelen. Ik woon er nog steeds heel graag. 11 jaar geleden trad mijn visuele handicap op. In beide ogen leed ik aan cataract en netvliesloslating. Daarbovenop kreeg ik een virus in het linkeroog waardoor ik door dat oog helemaal niets meer zie. Door mijn rechteroog zie ik nog een heel klein beetje. Mijn restvisus is onvoldoende om me alleen op de openbare weg te begeven zonder mijn witte stok of mijn blindengeleidehond als hulpmiddel.

Wat doe je in het dagelijks leven?

Ik studeer 'International Business

Management' aan de Karel de Grote Hogeschool in Antwerpen. Ik zit in mijn laatste jaar, dus over een paar maanden heb ik mijn diploma op zak. Momenteel loop ik stage bij een HR-bedrijf, dat verloopt goed. Ik ben gemotiveerd om verder te doen en ik ben heel benieuwd wat er op mijn pad komt na mijn studies. Welke job ik wil en zal uitoefenen zodra ik afgestudeerd ben, weet ik nog niet. Maar wat ik wel al met zekerheid weet is dat ik een job wil doen waarbij ik anderen kan helpen en ondersteunen.

In mijn vrije tijd hou ik ervan om naast studeren vooral veel tijd door te brengen met Hawaii. Ik ga graag met hem wandelen en kan er echt van genieten om even met hem te

spelen. Daarnaast lees ik heel graag. Ik heb een breed interesseveld, verschillende genres wissel ik af. Dat gaat van boeken over geopolitiek tot autobiografieën en nog veel meer.

Wat betekent je blindengeleidehond voor jou?

Mijn hond Hawaïi betekent alles voor mij. Dankzij hem sta ik zelfstandiger in het leven. Ik heb meer vertrouwen en in die 7 jaar dat hij aan mijn zijde staat, is mijn zelfvertrouwen echt gegroeid en heb ik nu het gevoel dat ik elk obstakel dat op mijn pad komt, kan aanpakken en overwinnen.

Hoe verloopt het proces bij Dogs4Blind?

Dogs4Blind werkt samen met de Franse organisatie 'Fondation Frédéric Gaillanne'. Het is het eerste centrum dat honden opleidt tot blindengeleidehond voor blinde en slechtziende kinderen. Hawaïi komt ook van daar.

Het proces verliep als volgt: ik trok eerst twee dagen naar Frankrijk, zodat ze me konden evalueren. Ik kreeg enkele psychologische vragen en ontmoette een van hun hulphonden. Nadien kwam er een tweede afspraakmoment, dat was een volledige week. De eerste paar dagen moest je navigeren langsheen

verschillende obstakels. Dit was om je mobiliteit en oriëntatie te testen. Vervolgens kreeg je tijdens het tweede deel van de week een hulphond. Zo werd je omgang met de hond geobserveerd. In diezelfde week krijg je dan ook te horen of je geschikt bent om een geleidehond te krijgen of niet. Als je groen licht had gekregen, mocht je door naar de volgende stap. Het derde en laatste afspraakmoment was drie weken ter plaatse. Tijdens die weken krijg je je hond, train je samen en leer je hem of haar te verzorgen. Je keert nadien samen met je hond terug naar huis. Uiteindelijk heb ik er maar een jaar op moeten wachten tot Hawaïi mijn trouwe metgezel is geworden.

Hawaïi, de steun en toeverlaat van Nicolas

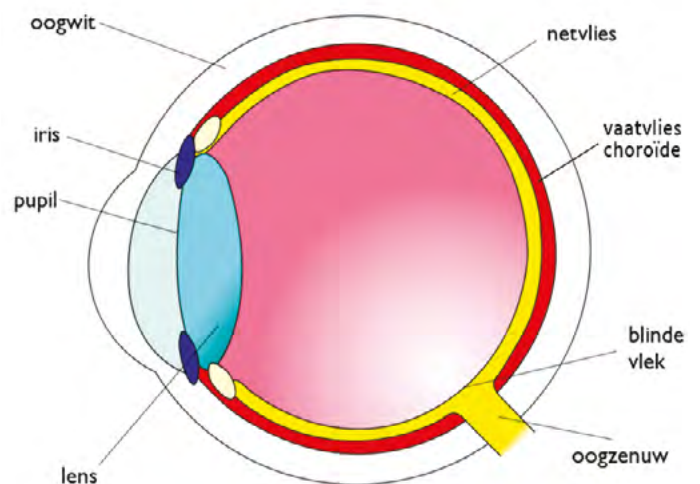
SEROSA

Centrale sereuze chorioretinopathie (Serosa of CSCR) is een veel voorkomende netvliesaandoening waarvan de oorzaak nog niet gekend is. De aandoening komt het vaakst voor bij jonge mannen. Dr. Bénédicte Locht, afdelingshoofd Medische retina van het UZ Luik, geeft ons meer uitleg.

Wat is Serosa?

Het is een ziekte die het vaatvlies (chorioidea) en het netvlies aantast. Een normaal netvlies kan geen vocht vasthouden. Bij chorioretinopathie is er een abnormale passage van vocht uit het vaatvlies (de laag bloedvaten onder het netvlies aan de achterkant van het oog) door het retinale pigmentepitheel. Via deze zwakke plek in het pigmentepitheel (een afwijking in de doorlaatbaarheid van deze laag die kan worden vergeleken met een klein gaatje) gaat het vocht onder het netvlies door waar het een luchtbel veroorzaakt. Dit vocht zorgt ervoor dat de fotoreceptoren het contact met het pigmentepitheel van het netvlies verliezen. Als het zich in het midden van het netvlies bevindt, in de macula, veroorzaakt deze bel

visueel ongemak. Sommige patiënten klagen over wazig of vervormd zicht of over het zien van vlekken. Iedereen zegt dat hij 'niet meer zo goed ziet als gewoonlijk', maar de symptomen verschillen van persoon tot persoon.

Lopen bepaalde personen meer risico?

Voor zover bekend is het geen erfelijke ziekte en komt het niet

vaker voor bij blinde en slechtziende personen. De oorzaak is nog niet goed gekend. Wel weten we dat mannen een groter risico lopen. Er zijn 8 tot 9 mannelijke patiënten voor elke vrouw. Serosa komt acuut voor in de leeftijdscategorie van 20 tot 40 jaar en geneest meestal spontaan binnen maximaal 4 maanden. We spreken van een chronische vorm wanneer de luchtbel zich langer dan 6 maanden manifesteert. Dat komt vaker voor bij oudere patiënten. We stelden ook vast dat personen met veel angst of stress meer geneigd zijn om deze aandoening te ontwikkelen. Bij stress produceren de bijnieren namelijk cortisol, het stresshormoon. Wanneer deze productie te groot wordt, in het geval van intense of chronische stress, veroorzaakt dit aanvallen van CSCR. Ook een 'externe' toevoer van corticosteroïden, via cortisonecrèmes of medicijnen, kan de ziekte uitlokken. Niet iedereen met stress of een hoge bloeddruk ontwikkelt CSCR. Bovendien is er ook een anatomische aanleg (dikke choroïdale laag, grote choroïdale aders, hyperpermeabiliteit van de choroïdale aders) om de ziekte te ontwikkelen. Dit zijn enkele aanknopingspunten, maar het precieze ontstaan van de ziekte is nog onbekend.

Kan iemand met Serosa genezen?

Bij jonge mensen treedt 8 op de 10 keer spontane genezing op. Helaas kan de luchtbel zich bij het ouder worden, vestigen of terugkomen. Als de luchtbel te lang blijft zitten, kan hij netvliesatrofie veroorzaken, wat kan leiden tot een ongeneeslijk gezichtsverlies. Na de leeftijd van 50 jaar kan chronische CSCR worden verward met leeftijdsgebonden maculadegeneratie (LMD). In dat geval is een differentiële diagnose nodig om de juiste behandeling te kiezen.

Bestaat er een behandeling?

Fotodynamische therapie (PDT) is tot op heden de enige effectieve behandeling. Het is een laserbehandeling in combinatie met de intraveneuze injectie van Verteporfin. Na de injectie wordt de Verteporfin gedurende 83 seconden door laserlicht geactiveerd ter hoogte van de abnormale vaatjes in het vaatvlies.

De fotodynamische therapie vermindert de dikte van het vaatvlies en vermindert het risico op herval. Dit geneesmiddel wordt slechts met mondjesmaat geproduceerd en gedistribueerd door een voorraadtekort, dat is een groot probleem.

Als we niet kunnen wachten en als het ver van de macula is, kunnen we dit lekpunt behandelen met een Argon-laser. Helaas lost dit het

fundamentele probleem niet op, namelijk de dikte van het vaatvlies. In dit geval zullen er meer recidieven zijn.

Fragiele netvlies

Het netvlies is een sterk doorbloed en omgevingsgevoelig neurologisch weefsel. Afhankelijk van de leeftijd en pathologieën zoals diabetes of hypertensie kunnen zich daar verschillende ziekten ontwikkelen. Hoe houd je het netvlies in goede gezondheid? "Bescherm het allereerst tegen de **zon** en UV-stralen, door een goede zonnebril te dragen. Leer omgaan met **stress** en behandel **hypertensie**. De andere bedreiging is roken. Alle vijanden van de bloedvaten en slagaders zijn ook vijanden van het netvlies. Samen met de nieren is het netvlies een van de meest gevasculariseerde weefsels in het lichaam. Roken is ook een plaag voor het oog. Het is een belangrijke risicofactor waar patiënten iets aan kunnen doen, vooral om LMD te voorkomen. Nog een wijze raad: "Eet een dieet rijk aan **vitaminen, mineralen, antioxidanten en omega 3**, wat het hart- en vaatstelsel, maar ook het oog beschermt. Vitamine A, C en E en carotenoïden (luteïne en zeaxanthine) zijn essentieel voor de bescherming van het netvlies en de macula. Ze zitten in geel-oranje fruit en groenten zoals wortelen, tomaten, paprika's en groene bladeren zoals spinazie en broccoli."

Draag een zonnebril om je ogen te beschermen!

BrailleTech
Technologieweek

SAVE THE DATE

DIGITAAL 9 - 10 oktober 2023
LIVE 12 - 14 oktober 2023

AANGEPASTE DIGITALE SPELLETJES

Steeds meer bedrijven houden bij hun creaties rekening met toegankelijkheid. De lijst met toegankelijke videogames is de laatste jaren gegroeid. Een blik op de spelletjeswereld met Quentin Gosset die de Franstalige lessen geeft over Android smartphones, en gamet in zijn vrije tijd.

Wat heeft een aangepast digitaal spel meer dan een klassiek videospel?

Het mag duidelijk zijn dat videospelletjes populair zijn. Deze vorm van ontspanning is echter niet altijd toegankelijk voor blinde en slechtziende personen. Er bestaan verschillende soorten toegankelijkheid voor videospellen. Een aangepast digitaal spel kan een videospel zijn in de strikte zin van het woord, d.w.z. met beelden die op een scherm verschijnen, bedoeld voor personen zonder een bepaalde handicap. Sommige van die videospellen bevatten namelijk ook toegankelijkheidsopties, wat de moeilijkheden voor blinde en slechtziende personen kan oplossen. Daarnaast zijn er ook

digitale spelletjes die volledig zijn gebaseerd op geluid en ontworpen zonder beelden. Deze spellen worden gespeeld door aanwijzingen te volgen in een avontuur en door specifieke gebaren of handelingen uit te voeren. Ze zijn volledig en direct toegankelijk voor blinden en slechtzienden.

Hoe zijn deze spellen toegankelijk?

Niet alle spellen zijn toegankelijk, en dat is een probleem. Wil een spel als toegankelijk worden beschouwd, dan moet rekening worden gehouden met de verschillende soorten visuele handicap. Personen die het beeld op het scherm nog kunnen zien, kunnen dichter bij het scherm gaan staan of klassieke toegankelijkheidsopties

activeren. Een geluidsspel kan dan weer worden beschouwd als volledig aangepast voor blinde personen, aangezien er geluids instructies zijn die moeten worden gevolgd (toetsen op het toetsenbord die moeten worden ingedrukt of gebaren die moeten worden gemaakt op het scherm van de smartphone). Nu betekent het feit dat er veel toegankelijkheidsopties zijn niet dat een spel altijd toegankelijk is. Er zijn verschillende soorten games. Open Worlds dompelen je onder in een universum waar veel richtingen mogelijk zijn en je heel vrij bent, terwijl je bij lineaire games een vooraf bepaalde richting moet volgen. Niet alle spellen worden op dezelfde manier gespeeld en de toegankelijkheid wordt voor elk type spel anders bedacht. Een lineair spel is makkelijker aan te passen dan een Open World, maar er bestaan ook games waar er geen verhaal is, waar je meer in een 'arcade' type spel zit, waar je moet scoren.

Onder de mogelijke aanpassingen kunnen er voorzieningen aanwezig zijn zoals geluids- of trillingsmarkeringen om mensen die niet of slecht zien in staat te stellen hun weg te vinden, objecten die oplichten, de kleur van personages die verandert naargelang hun rol, enz.

Wat zou je zeggen tegen personen met een visuele handicap die overwegen om een eerste keer te gaan spelen?

Videospellen zijn een medium dat voor veel mensen over de hele wereld deel uitmaakt van het dagelijks leven. Ze zijn erg populair en in de 21e eeuw maken ze deel uit van de cultuur, net als films, tv-programma's en boeken. Ze zijn ook interessant omdat je er dingen van kunt leren. Ik raakte bijvoorbeeld geïnteresseerd in middeleeuwse literatuur en Noorse mythologie. Zo ben ik me gaan verdiepen in 'La Divina Comedia' van Dante of de 'Poëtische Edda' van Snorri. Natuurlijk is er ook het sociale aspect van videospellen, of het nu een spel is met meerdere spelers waarbij je in direct contact staat met andere spelers, of dat je je passie wilt delen en er gewoon over wilt praten met anderen.

Helpt het spelen van een videospel de ontwikkeling van bepaalde vaardigheden?

Over het algemeen wordt gezegd dat videospelletjes helpen om reflexen te ontwikkelen. Het helpt ook om aan je geheugen te werken en ook om gewoon je nieuwsgierigheid te voeden. Je leert dingen en je kunt je sociale vaardigheden vergroten door met anderen om te gaan en je mening te geven.

Welke spelletjes zou je onze lezers kunnen aanraden?

Welke spellen iemand leuk vindt, dat is natuurlijk heel subjectief, maar dit zijn er 3 die ik interessant vind:

Blind Drive (betalend, alle apparaten, Engels): Blind Drive is een op audio gebaseerd arcadespel met zwarte humor. Je beleeft het hele spel met je oren. Speel als Donnie, die snel geld probeert te verdienen met een wetenschappelijke studie, maar al snel te diep betrokken raakt, geboeid zit aan het stuur en geblinddoekt moet rijden. Een koptelefoon is vereist om te spelen. Dit hilarisch misdaadkomedieverhaal met gangsters, dolfijnen en je boze grootmoeder bevat 27 levels.

The Last Of Us (betalend, Playstation & PC, Nederlands, Frans, Engels): The Last Of Us is een zeer toegankelijk spel, zelfs voor blinde personen. Het is een verhaalspel dat wordt beschouwd als een kaskraker.

Het bestaat uit twee delen die kunnen worden gespeeld door mensen vanaf een bepaalde leeftijd, aangezien het een tamelijk gewelddadig spel is. Het dompelt de speler onder in een post-apocalyptische 'zombie-wereld'. The Last Of Us is erg populair, vooral vanwege de recente bewerking tot een serie.

Dragonium (MMORPG, alle apparaten, Engels, Frans): Dit online rollenspel is gratis. Het is massaal multiplayer en is gebaseerd op een middeleeuwse fantasiewereld. De speler moet zijn personage creëren door te kiezen uit 5 klassen (magiër, krijger, heler, premiejager en paladijn), om hem te laten evolueren in een open wereld. Het is mogelijk om lid te worden van een gilde, dieren groot te brengen, een fort te bouwen... Het wordt gespeeld met spraakondersteuning. Er is een Wiki (een online encyclopedie) en een braille-atlas.

NIEUWS VAN DE SOCIALE DIENST

Rechten van personen met een handicap, sociale diensten en hulp aan personen, mobiliteit, toegankelijkheid... Hier vind je beknopte en praktische informatie, gericht op de visuele handicap, en maatregelen die een belangrijke impact hebben op het sociale leven van onze leden.

Verhoging van het minimumpensioen in 2024

De federale regering heeft haar begrotingscontrole afgerond in maart. Er wordt een inspanning geleverd van bijna 1,8 miljard euro netto. Een van de belangrijkste maatregelen van dit akkoord is de verhoging van het minimumpensioen in 2024. Oorspronkelijk zou deze verhoging gespreid worden over 4 schijven, van januari 2021 tot januari 2024. Om besparingsredenen zou de vierde en laatste verhoging in 2024 worden geschrapt. Deze verhoging blijft uiteindelijk gehandhaafd, maar wordt teruggebracht tot 2%. Het minimumpensioen zal op 1 januari 2024 1622 euro netto bedragen. Het gaat om 800.000 mensen. De vierde verhoging gaat echter niet door in

2024 voor de inkomensgarantie voor ouderen (IGO), de werkloosheids- of arbeidsongeschiktheidsuitkering.

Jobcalc

Met Jobcalc, een nieuwe online rekentool op socialsecurity.be, kan je voortaan de impact van werkhervatting op de tegemoetkomingen van personen met een handicap inschatten. Ook kan de tool de impact op de uitkeringen van personen die arbeidsongeschikt zijn inschatten. Met andere woorden, Jobcalc stelt uitkeringsgerechtigden in staat te weten of, en in welke mate, zij hun uitkering/tegemoetkoming kunnen behouden wanneer zij weer aan het werk gaan. Dit zowel als werknemer of als zelfstandige. Voor een correct

gebruik van het instrument is de steun van een maatschappelijk assistent essentieel.

Einde van het uitgebreid sociaal energietarief

Op 1 juli komt er een einde aan het uitgebreid sociaal tarief. Sinds 2021 en de COVID-19-crisis hadden ook mensen die een leefloon of een tegemoetkoming voor een handicap ontvingen recht op dit sociale tarief. Het ging om 300.000 klanten voor gas, 500.000 voor elektriciteit. Deze klanten keren terug naar de 'klassieke' commerciële tarieven, maar de leveranciers zijn verplicht om vanaf 1 juli gedurende een periode van drie maanden het goedkoopste tarief toe te passen.

Let op voor oplichters!

De DG Personen met een handicap signaleert dat ze verschillende getuigenissen ontvangen van mensen die oproepen kregen van oplichters die zich voordeden als een werknemer van de FOD Sociale Zekerheid of de DG Personen met een handicap, en die tijdens dat gesprek vragen naar bankrekeningnummers of informatie over bankkaarten. Daarbij werd bedreigd dat het slachtoffer zijn of haar tegemoetkomingen zou verliezen indien die de info niet

geeft. De DG benadrukt dat ze nooit bankcodes vraagt via telefoon en dat hun oproepen enkel via het nummer +32 2 528 66 77 gebeuren. Als de oproep van een ander nummer komt, is het een frauduleuze oproep.

Federaal Actieplan Handicap (2021 - 2024)

Begin dit jaar presenteerde Karine Lalieux, minister voor Personen met een Handicap, de tussentijdse evaluatie van het Federaal Actieplan Handicap 2021-2024. Van de 145 geplande maatregelen is bijna de helft in werking getreden. Enkele voorbeelden: de verlaging van de prijs van de arbeid, de herwaardering van de inkomensvervangende tegemoetkoming of de verlaging van de leeftijd voor toegang tot tegemoetkomingen.

De reactie van Michel Magis, Raadgever van het Directiecomité en het Bestuursorgaan van de Brailleliga: "Wat er gebeurd is bij de uitwerking van dit plan en de wil van de hele federale regering is eerder uitzonderlijk. Het beleid rond handicap kan niet alleen gedragen worden door de minister bevoegd voor personen met een handicap. De noden moeten in alle beleidsterreinen aan bod komen.

Dit plan wil geleidelijk alle barrières wegwerken waarmee personen met een handicap in alle aspecten van het leven worden geconfronteerd: gezondheidszorg, werkgelegenheid, toegankelijkheid, mobiliteit, deelname aan het culturele leven, sport, etc. Dit plan is niet perfect, het mist namelijk indicatoren en voldoende budgetten om alles uit te voeren, maar het is ambitieus en bevat verschillende belangrijke maatregelen.” Michel Magis is vooral blij met het einde van een fiscale discriminatie genaamd ‘de prijs van de liefde’. “Het was verkeerd dat het inkomen van de echtgenoot invloed had op het inkomen van de persoon met een handicap.”

Nieuwe app om assistentie aan te vragen voor de trein

Zoals te lezen viel in Witte Stok nr. 1 (2023), lanceerde de NMBS dit voorjaar een nieuwe app, NMBS Assist, om assistentie aan te vragen voor reizigers met een beperkte mobiliteit. Assistentie voor reizigers met een beperkte mobiliteit kan worden aangevraagd in 132 stations. Voor een rechtstreekse reis tussen de 41 grootste stations van het land kan dat tot 3 uur op voorhand. Nieuwe functies en mogelijkheden van de app moeten de aanvraagprocedure vergemakkelijken.

BRUSSEL

Iriscare

Vanaf 1 januari 2024 zal Iriscare ook tussenkomen bij de aankoop van individuele hulpmiddelen voor personen met een handicap. Deze hulpmiddelen zullen worden toegekend via de Brusselse verzekeringsinstellingen. Het gaat om steun voor de aankoop van aangepast materiaal zoals een brailleleesregel, een medisch bed of elk ander materiaal dat specifiek bedoeld is om de zelfstandigheid van de persoon met een handicap te vergroten.

VLAANDEREN

Een hulpmiddel vervangen

Een hulpmiddel waarvoor je een tegemoetkoming hebt gekregen van het VAPH kan je laten vervangen indien het hulpmiddel niet meer betrouwbaar werkt en een herstelling niet meer mogelijk of zinvol is. Dat doe je via een formulier op de website van het VAPH. Let wel: een verstreken refertetermijn is geen geldige reden als het hulpmiddel nog steeds goed werkt. De refertetermijn geeft, in jaren, de verwachte gebruikstermijn aan van het hulpmiddel in kwestie. Dat betekent dat de werkelijke levensduur langer of korter kan zijn dan de refertetermijn. Als je een

hernieuwing van een hulpmiddel aanvraagt via het formulier op de website van het VAPH, moet je altijd motiveren waarom het huidige hulpmiddel moet worden vervangen. Een verstreken refertetermijn alleen volstaat dus niet als motivatie voor de hernieuwing van een hulpmiddel.

Terugbetaling van een aanpassing of aanvulling van een hulpmiddel

Nadat je een hulpmiddel hebt gekocht, kan na enige tijd een aanpassing of aanvulling nodig zijn, bijvoorbeeld omdat een onderdeel vervangen moet worden of omdat er een verandering is in je functioneren. Het is dan niet nodig om het volledige hulpmiddel te vervangen.

Er zijn 3 mogelijke situaties:

1. De goedkeuring voor het hulpmiddel is nog geldig en er is nog budget van het toegekende refertebedrag beschikbaar.
⇒ Bezorg een motivatie aan het VAPH. De aanpassing of aanvulling kan nog behandeld worden binnen de lopende beslissing.

2. De goedkeuring voor het hulpmiddel is nog geldig, maar het resterende budget van het toegekende refertebedrag is ontoereikend en de opleg bedraagt

meer dan 300 euro bovenop het toegekende refertebedrag.

⇒ Je kan een aanvraag voor een verhoogde tegemoetkoming vanwege een zeer uitzonderlijke zorgbehoefte indienen. Meer informatie vind je op de website van het VAPH.

3. De goedkeuring voor het hulpmiddel is niet meer geldig. De kostprijs van de aanpassing of aanvulling is hoger dan 300 euro.
⇒ Je kan een aanvraag indienen voor een tegemoetkoming die niet in de refertelijst is opgenomen (niet-refertevraag). De noodzaak voor de aanpassing of aanvulling moet duidelijk worden aangetoond door een multidisciplinair team in een multidisciplinair verslag (module D). De vraag zal dan worden beoordeeld door de bijzondere bijstandsc commissie.

Voor aanvragen voor de upgrade van goedgekeurde software geldt een andere werkwijze, en is er een specifiek aanvraagformulier. Meer info vind je ook in de hulpmiddelenfiches van de software in kwestie.

Heb je hulp nodig? Aarzel niet om een beroep te doen op onze adviseurs van MDT-IDTA, zij helpen je met plezier verder.

EEN MULTIDISCIPLINAIR TEAM

Onze dienst MDT-IDTA beschikt over een schat aan kennis, en zet zich elke dag in voor verschillende disciplines om zo veel mogelijk personen met een visuele handicap vooruit te helpen. We ontmoeten Sarah en Dorien voor een boeiend gesprek over hun activiteiten.

Waarvoor kunnen leden allemaal bij MDT (Multidisciplinair Team) - IDTA (Informatiedienst voor Technische aanpassingen) terecht?

Sarah: Wij zijn een team van verschillende disciplines, dat mensen met een visuele handicap (en al dan niet bijkomende problemen) ondersteunt en zoekt naar

Sarah, orthopedagoge bij de Dienst MDT-IDTA

mogelijkheden om de kwaliteit van het dagelijks leven te verhogen. We zijn in de eerste plaats een MDT erkend door het VAPH (Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap). Dat houdt in dat leden bij ons terecht kunnen voor enerzijds gespecialiseerd advies op maat in verband met hulpmiddelen (bv. beeldschermloepen, aangepaste software, braillemateriaal, smartphones, tablets, apps...). We maken de nodige verslagen en dossiers op voor de aanvraag van tussenkomst door het VAPH indien je hiervoor in aanmerking komt, en dit voor zowel minder- als meerderjarigen. Margerie en Eline zijn onze specialisten in hulpmiddelen. Anderzijds houdt dat MDT ook

in dat leden bij mij en Dorien terechtkunnen voor zorgvragen. Dat zijn dan aanvragen voor een PVB (Persoonsvolgend Budget) voor meerderjarigen (nadat eerst een ondersteuningsplan werd opgemaakt) of een PAB (Persoonlijk Assistentie Budget) voor minderjarigen bij het VAPH. Dit is een budget dat het VAPH aan een persoon met een handicap ter beschikking stelt om zelf mensen aan te werven en/of je te laten ondersteunen op de manier waarop je het zelf wenst.

Voor alle mensen die om de een of de andere reden niet bij het VAPH terechtkunnen, omdat ze te oud zijn of nog niet lang genoeg in België verblijven, biedt IDTA parallel dezelfde diensten en zo veel meer aan. Door de steeds verregaandere digitalisering werd er binnen MDT-IDTA een functie extra gecreëerd. Eveline helpt mensen die vragen hebben rond software, smartphones, tablets en apps. Deze toestellen zijn steeds meer gericht op inclusie en toegankelijkheid, maar de mogelijkheden zijn niet altijd goed gekend of moeilijk om te hanteren voor personen met een visuele handicap. Eveline kan daarover informeren, adviseren en cliënten leren werken met specifieke aanpassingen omtrent

vergroting, spraak en andere toegankelijkheidsopties (contrasten, dicteerfunctie...).

Daarnaast geeft Margerie ook TAS-advies (Test en Advies Schoolsystemen, zie ook p. 13) of advies in verband met speciale onderwijs hulpmiddelen voor leerlingen in het gewoon basis- en secundair onderwijs.

Tot slot zitten Dorien en ik ook in het team van Werk+ voor screenings en consultaties op het vlak van studie en werk (zie ook p. 32).

Daarnaast bieden jullie binnen MDT en Werk+ ook psychologische ondersteuning?

Dorien: Klopt, het zijn ondersteunende gesprekken voor mensen die de stap naar een psycholoog nog niet willen of durven te zetten, maar die merken dat ze vast zitten.

Dorien, psychologisch consulente bij de Dienst MDT-IDTA

Wanneer leden het moeilijk hebben met bijvoorbeeld de verwerking van de visuele handicap of met het plotse of geleidelijke verlies van het zicht en alle bijkomende problemen, kunnen ze bij mij terecht voor een paar ondersteunende gesprekken. Ik ben de psychologisch consulent en ik bied een luisterend oor. Deze gesprekken zijn vaak een opstapje voor de mensen om na onze sessies naar een psycholoog te gaan om het traject verder te zetten. De gesprekken die ik aanbied zijn laagdrempelig. Als er verdere begeleiding nodig is, help ik mee zoeken naar een therapeut. Het is niet evident om psychologen te vinden die kennis hebben over en ervaring hebben met de visuele handicap. Ik probeer er toch altijd op z'n minst voor te zorgen dat de psycholoog ervaring heeft met verliesverwerking en rouwtherapie.

De bestaande systemen voor mentale gezondheidszorg zijn vaak niet op maat van blinde en slechtziende personen. Wij als therapeuten gespecialiseerd in de visuele handicap, merken dagelijks de nood aan ondersteuning op psychologisch vlak. Want wanneer iemand zijn zicht verliest, wordt er een volledig rouwproces in gang gezet. Er is hoge nood om daarbij extra ondersteuning te krijgen. Leren leven met een visuele handicap is immers voor vele mensen

niet evident. Wat ik aanbied met deze psychologische ondersteuning is nieuw en nog niet heel gekend, en toch staan er al enkele leden op de wachtlijst. Dat bewijst dat de vraag groot is.

Sarah: Door ons beroep komen we in contact met veel jonge mensen met een visuele handicap. Het verbaast me telkens weer hoe geïsoleerd zij soms leven. Jammer genoeg staat de inclusieve maatschappij nog niet ver voor personen met een visuele handicap. Vrijtijdsbesteding en tewerkstelling zijn twee moeilijke zaken.

Dorien: De handicap aanvaarden en daarnaast het isolement en de eenzaamheid, zijn inderdaad de thema's die het vaakst voorkomen tijdens die gesprekken.

Sarah: Een van de vragen die we altijd stellen als we een gesprek hebben in het kader van Werk+ is: "Heb je vrienden?". Meer dan de helft antwoordt dat ze er slechts 1, 2 of geen hebben en alleen contact houden via sociale media. Dat zijn zaken die je van jonge mensen in de fleur van hun leven niet verwacht. Voor hen betekenen de weekends geen leuke uitjes maar een groot leeg gat zonder activiteiten en dat is zeer schrijnend. Over het isolement van de oudere generatie wordt vaak gepraat. Maar isolement bij jongeren is een zeer groot probleem dat nog heel ongekend is.

NIEUWS VAN DE BRAILLESHP

Al van kleins af kunnen jongeren hun gading vinden in de verschillende categorieën van de BrailleShop.

In het dagelijks leven giet je je glaasje nooit meer overvol met de kleine vloeistofniveau-indicator (R0097) en vind je alles snel terug dankzij het divers gamma van markeringen waaronder de gekleurde antislipstaafjes Wikki Stix (R1068 en R1067) en zelfklevende reliëfbolletjes voor het toetsenbord (R1445). En je verliest nooit meer de tijd uit het oog met een leuk braillehorloge voor kinderen (R2463).

Voor vrije tijd is er een uitgebreid gamma met educatieve spellen voor de allerjongsten, bv. Round shape clock puzzle (R1901), knopen om te rijgen (R2264), tactiele lotto de dieren (R2265) en geurenlotto

(R2268). Daarnaast zijn er ook klassieke gezelschapsspellen als schaak, dammen, domino, vier op een rij en scrabble. En ook sportliefhebbers komen aan hun trekken met tennisballen (R2293), torballen (R0129) en goalballen met rinkelbellen.

Als het iets educatiefs mag zijn, dan hebben we tactiele kleurboeken voor de allerjongsten en een nieuwe versie van de draagbare muzikenspeler Jooki (Favourite bundle – R2474). Daarnaast is er ook aangepast schoolmateriaal zoals een rekenmachine met spraak (R1895) en ook een nieuwe complete wiskundekit (R2422) met rubberen matbord, halfronde gradenboog met zwenkarm, een kompas, tekenwiel, liniaal en 2 tekendriehoeken.

De BrailleShop is beschikbaar op afspraak in Brussel van maandag tot en met donderdag (10-12u en 13u30-16u). Kijk voor de meest recente update over onze werking, activiteiten, beschikbare artikelen en prijzen op www.braille.be/brailleshop.

DE PLUS IN WERK+

Voor veel personen met een handicap betekent werken effectief meetellen in onze maatschappij. Daarom is ondersteuning op de arbeidsmarkt een prioriteit in de dienstverlening van de Brailleliga, en breiden we die nu ook uit met de nieuwe dienst 'Werk+'. Diensthoofd Cien Jacobs licht toe.

Dag Cien, wat is Werk+?

Werk+ is een uitbreiding van de begeleiding van werkzoekenden, werkenden en langdurig zieken (die de Brailleliga vroeger aanbood via haar GOB, Gespecialiseerde opleidings-, begeleidings- en bemiddelingsdienst) met de oriëntatie van studenten bij hun studie- en loopbaankeuze en ondersteuning tijdens hun scholing. Ook personen die zich opnieuw moeten scholen vanwege een recent verworven, of ernstiger wordende visuele handicap, horen hierbij. Daarmee telt niet meer enkel het vinden van een job, maar zetten we in op een holistische benadering van de zoektocht naar werk, inclusief de stappen die je zet voor je op

de arbeidsmarkt terechtkomt. Die vormen namelijk een belangrijk fundament om je eigen capaciteiten volledig te benutten en gelijke kansen te krijgen.

Hoe is dat idee ontstaan?

Sinds vorig jaar geniet ons GOB geen erkenning meer van de VDAB. Dat komt doordat de overheid resoluut de kaart trok van generieke ondersteuning. Dat gaat immers sneller en dus goedkoper. In plaats van personen met een visuele handicap te ondersteunen bij de zoektocht en het behoud van werk door gespecialiseerde begeleiders die beschikken over een diepgaande expertise, heeft men dus gekozen voor algemene ondersteuners

met een brede expertise die een beperkte kennis hebben van verschillende types handicap. Die visie zorgt er misschien voor dat meer mensen sneller geholpen kunnen worden... maar dit komt onze doelgroep eigenlijk helemaal niet ten goede.

Door nu overdreven te focussen op kwantiteit (veel geholpen mensen) en te besparen op diepe expertise in de visuele handicap, zal dit op langere termijn juist duurder uitkomen.

Hoezo?

Stel nu eens dat iemand een goedbedoeld, maar verkeerd advies krijgt van een generieke jobcoach. Dan kunnen een algemene oplossing of gekozen hulpmiddelen tijdelijk soelaas bieden, maar op langere termijn niet voldoende of te weinig gepersonaliseerd blijken.

Opnieuw een hulpmiddel aankopen of de moed opgeven en op invaliditeit gaan, kost dan een pak meer aan de samenleving, dan dat die persoon meteen op de juiste manier geholpen werd met tips en advies om op een duurzame manier op de lange termijn aan de slag te kunnen blijven. Zo zou die nog een hele carrière lang kunnen werken en bijdragen aan de maatschappij...

Een van onze leden, Simon (28), deelt zijn ervaring: "Het beschikbare, generieke aanbod van de overheid volstaat simpelweg niet, ik werd er van het kastje naar de muur gestuurd. Ondanks de goede bedoelingen, was het me duidelijk dat ze niet over de juiste expertise beschikten om met specifieke profielen - zoals slechtziende personen - concreet en efficiënt aan de slag te gaan. Ze luisterden niet naar de specifieke noden en wensen die ik had, dus kwam er ook niet veel actie uit voort"

Kijk, een visuele handicap kan zich nu eenmaal op heel verschillende manieren presenteren en elke persoon ervaart die ook anders. Voor algemene hulpverleners is het echter verleidelijk om een oplossing voor te stellen die al eens heeft gewerkt bij een andere slechtziende persoon. Maar dat copy-paste verhaal is allesbehalve een advies op maat, wat voor onze doelgroep absoluut het verschil zou kunnen maken. Voor de Brailleliga is het dus noodzakelijk, en eigenlijk de logica zelf, dat er terug een aanpak van diepe, gespecialiseerde expertise wordt gehanteerd.

Duidelijk. Waarom die uitbreiding naar oriëntatie?

We willen preventief werken en vermijden dat personen in de studiefase verkeerde keuzes maken net omwille van hun visuele handicap of door het ontbreken van het juiste advies. Al te vaak komen we bij jobcoaching mensen tegen die ons zeggen: "Als ik wist wat ik nu weet, dan had ik andere keuzes gemaakt". Als ze bijvoorbeeld vroeger op de hoogte waren geweest van het bestaan van bepaalde hulpmiddelen, hadden ze wellicht wel hoger gemikt en een job gevonden die meer aanleunt bij hun capaciteiten. Terwijl velen nu neergehaald worden door een vaak onwetende omgeving: "Neen, je gaat dat niet kunnen, ga maar voor iets administratiefs". Het omgekeerde gebeurt ook, dat mensen bijvoorbeeld studeren voor hun droomjob, maar dan blijkt die in realiteit eigenlijk niet haalbaar omwille van hun handicap... Jezelf oriënteren op de arbeidsmarkt kan op zich al heel pittig zijn, en een visuele handicap maakt het soms extra complex. Dan heb je een klankbord nodig, een kenniscentrum waar je terecht kan met adviesvragen en voor ondersteuning om je zo'n realistisch mogelijk beeld te scheppen over je mogelijkheden en limieten. Dat willen wij vormen voor zowel onervaren jongeren als ervaren mensen die de arbeidsmarkt al kennen.

Wat mogen studenten verwachten?

Waar de begeleiding van ondersteuningsteams in de scholen ophoudt, pikt Werk+ op met een aanbod op maat van de cliënt, zodat elke blinde of slechtziende persoon zich zo goed mogelijk kan voorbereiden op de arbeidsmarkt. Concreet geven we studie- en loopbaanadvies, bieden we waar nodig een screening aan en via studiecoaching zoeken we samen naar de gepaste ondersteuning voor bijlessen, hulpmiddelen, omzettingen, mobiliteit, sensibilisering en bemiddeling.

Wat is jullie doelgroep?

Ten tijde van het GOB waren we gebonden aan restricties. Nu willen we dit zo breed mogelijk opentrekken: personen met een visuele handicap die een job willen. Ook ouders kunnen bij ons terecht met de vraag wat hun kind kan gaan studeren. We kunnen ook ingaan op hulpvragen van ondersteuners, maar ons advies en hulpverlening staan altijd in het teken van de eindgebruiker. Voor personen met een visuele handicap die bij ons aankloppen, blijft deze dienstverlening gratis.

Ervaar je zelf een tekort in het aanbod van de overheid? Laat het ons weten.

EEN INCLUSIEF MUSEUMBEZOEK

Een cultureel uitstapje naar het museum: een waar genot voor de ene, geen must voor de andere... maar vast staat dat blinde en slechtziende personen een tentoonstelling ten volle moeten kunnen bezoeken, als ze dat willen. We nemen jullie mee op inclusief museumbezoek bij museum M Leuven.

Charlotte Van Peer is medewerker bij de dienst publieksbemiddeling bij M.

Charlotte, waarom is toegankelijkheid zo belangrijk voor jullie?

Toegankelijkheid wordt vaak gekoppeld aan mensen met een beperking, maar gaat eigenlijk vooral over een zo breed mogelijk publiek een zo fijn mogelijk museumbezoek bezorgen. Dat gaat niet enkel over de inhoud van de tentoonstellingen, het is een totaalbeleving: van het onthaal, tot het gebruik van de toiletten, over het vinden van de weg tot de muurteksten in de zalen. Pas dan kan je de kunstwerken echt laten binnenkomen.

Waarom de visuele handicap?

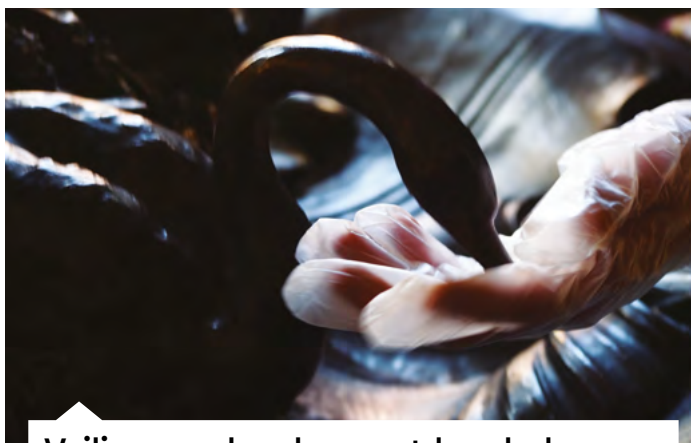
Na onderzoek via focusgroepen hebben we er in 2022 voor gekozen

om onze werking voor deze doelgroep op een kwalitatieve en duurzame manier uit te bouwen. Veel van de noden van blinde en slechtziende bezoekers zijn gewoon ook zaken waar het brede publiek baat bij heeft: duidelijkheid, structuur, auditieve beschrijving, leesbaarheid, heldere aanwijzingen en bewegwijzering, belichting, tijd nemen voor een bezoek... we willen hier enkele jaren op inzetten om dan te evalueren hoe we dit eventueel naar andere doelgroepen kunnen uitbreiden. Maar we weten ook dat we onmogelijk voor iedereen goed kunnen doen. Sommige aanpassingen voor de ene doelgroep, betekenen een nadeel voor een andere. Als je bv. focust op zo weinig mogelijk kleur en geen geluid om prikkels

te vermijden voor personen met autismespectrumstoornis... tja, dat zijn nu eenmaal belangrijke elementen voor blinde en slechtziende personen. Gelukkig kunnen we voor advies terecht bij organisaties als de Brailleliga. Zo is er in M een opleiding geweest met Flore, een van jullie ergotherapeuten, en ik kan ook bij haar terecht met al mijn vragen die zij dan aftoetst bij haar cliënten. Het is een hele fijne samenwerking die ervoor zorgt dat ik de vinger aan de pols houd.

Hoe ziet een toegankelijk museum eruit?

We organiseren specifieke rondleidingen op maat van blinde en slechtziende personen. Die zijn niet enkel op het verbale gefocust, maar ook aangevuld met relevante zintuiglijke ervaringen, zoals voelplaten van kunstwerken en voelobjecten. Daarvoor hebben we een zwelprinter aangekocht. En een groot deel van onze werken kan ook – speciaal voor deze doelgroep –

Veilig aanraken kan met handschoenen

aangeraakt worden. We investeerden ook in de opleiding van medewerkers, en dan vooral de gidsen en mensen met een onthaalfunctie. Maar ook onze scenografen denken aan toegankelijkheid bij het uittekenen en opbouwen van de tentoonstellingen. Onze bezoekers kunnen gratis gebruik maken van de audiogids. Sinds kort krijgen mensen de keuze om ofwel de gewone audio te beluisteren (met informatie en analyse van een kunstwerk) ofwel de audiodescriptie (hoe de ruimte eruit ziet, wat is de sfeer, het aantal kunstwerken dat er aanwezig is...).

Daarnaast bieden we ook een gratis begeleiding aan door vrijwilligers. Die kunnen helpen om bezoekers van het station of een bushalte in de buurt tot bij het museum te brengen en terug. Zo proberen we de mobiliteitsdrempel lager te maken voor mensen die ons museum graag individueel willen bezoeken. Ze kunnen ook assisteren bij aankomst: helpen om spullen in lockers op te bergen, aanwijzen waar er toiletten zijn, de route van het museum uitleggen, ticket aankopen... alles om mensen eigenlijk vlot op te starten.

M is een van de vele musea die aangepaste bezoeken aanbieden. Informeer je goed op voorhand!

NIEUWS VAN DE SPELOTHEEK

Met de zomervakantie in aantocht stelt de Spelothek je graag enkele nieuwe spelletjes voor:

In het sfeervol kaartcombinatiespel **6 neemt!** (M22029) moeten de spelers hun kaarten zorgvuldig kiezen en in oplopende volgorde in de juiste rijen leggen. Als een speler een rij van 6 kaarten compleet heeft, moet die de eerste 5 kaarten pakken. Een eenvoudig spelletje voor uren spelplezier.

Naar de top! **Takayama** (M23001) is een evenwichtsspel zonder beperking

van het aantal spelers. Het doel is om de grootste bergen te bouwen: stapel de verschillende stukken hout op, meet ze en tel de maten op om de top te bereiken.

For Sale (M22046) is een toegankelijk veilingsspel waarin je je best van je gewiekstste kant laat zien! Koop huizen tegen de laagste prijs... en verkoop ze door met een enorme winst! Kan jij de waarde van de goederen inschatten om de grootste cheques binnen te halen?

Is je honger naar spelletjes hiermee nog niet gestild? Aarzel niet om de volledige lijst op te vragen via 02 533 32 56 of via bib@braille.be.

BEDANKT!

De 20 km door Brussel 2023 was een wervelend succes! Dankzij de gulle giften van alle lopers, supporters en de sponsoring van verschillende bedrijven (Dankjewel Kellogg's, Telenet, D'Ieteren, Veolia, Valeo, Daddy Kate, 5th floor, Easi en Meli) zamelden we € 23.000 in ten voordele van onze activiteiten voor blinde en slechtziende kinderen. Van harte bedankt aan alle lopers, supporters, schenkers, sponsors en vrijwilligers! Zonder jullie was dit niet mogelijk geweest!

Witte Stok is het driemaandelijks tijdschrift van de Brailleliga en wordt gerealiseerd door de Communicatiedienst, in nauw overleg en samenwerking met de verschillende diensten van de organisatie.

Foto's: UZ Luik, RNIB, M Leuven, The last of us, Dragonium, Blind drive, Jean-Michel Byl, Brailleliga.

Drukkerij: Daddy Kate.

ABONNEMENT

- € 15 te storten op rekeningnummer IBAN: BE11 0000 0468 0248 – BIC: BPOTBEB1
- Vermelding: 'Abonnement Witte Stok'.
- Gratis voor blinde en slechtziende personen en voor schenkers van elke gift vanaf € 40.
- Beschikbaar in PDF en audio (www.braille.be), en op vraag in braille en op Daisy-cd.

- Help ons verspilling tegen te gaan: verwittig ons indien je verhuist, er fouten in jouw gegevens voorkomen of indien je dit tijdschrift meerdere malen ontvangt.
- De Brailleliga verkoopt niets, noch van deur tot deur, noch op de openbare weg. Laat je dus niet misleiden door oneerlijke personen.
- De Brailleliga is een neutrale vereniging, gehecht aan de democratische waarden en actief in het hele land. Zij staat ten dienste van alle blinde en slechtziende personen.

CONTACT

Brailleliga vzw, Engelandstraat 57, 1060 Brussel

Tel.: 02 533 32 11 – E-mail: info@braille.be – www.braille.be

Rekeningnummer om een gift te doen: IBAN BE11 0000 0000 4848 – BIC: BPOTBEB1.

Verantwoordelijke uitgever: Noëlla Jardin, Engelandstraat 57, 1060 Brussel. De Brailleliga verwerkt uw persoonlijke gegevens in overeenstemming met uw rechten en plichten, in overeenstemming met de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG). Als u vragen heeft over de verwerking van uw gegevens, kan u ons privacybeleid raadplegen op www.braille.be. Om uw gegevens te raadplegen, aan te passen, te verwijderen of voor alle andere vragen, kan u contact met ons opnemen per post of via info@braille.be.

Bedankt aan alle spelers
van de Nationale Loterij.
Dankzij hen kan de Brailleliga
projecten ontwikkelen ter
bevordering van de zelfstandig-
heid en de integratie van blinde en
slechtziende personen.
Jij speelt toch ook?

**6 nationale
loterij**
MEER DAN SPELEN